

Beretning afgivet af Udvalget for Forretningsordenen den 1. december 2021

Beretning

om

dokumentation for og gradvis tilbagevenden ved folketingsmedlemmers sygdom

1. Formål

Præsidiet og Folketingets gruppeformænd holdt i det forangne folketingsår en møderække for at drøfte en række forskellige temaer i forbindelse med det parlamentariske arbejde bl.a. på grundlag af erfaringerne fra tiden med covid-19.

På det sidste af de nævnte møder den 29. september 2021 afsluttede Præsidiet og gruppeformændene drøftelserne med en opfordring til, at Udvalget for Forretningsordenen arbejder videre med en række nærmere afgrænsede temaer fra møderækken.

Udvalget for Forretningsordenen besluttede på denne baggrund på sit møde den 6. oktober 2021 bl.a. at arbejde videre med spørgsmål om dokumentationskrav ved folketingsmedlemmers sygeorlov og rammerne for gradvis tilbagevenden fra sygeorlov.

Uanset at hvervet som folketingsmedlem ikke generelt kan sidestilles med et ansættelsesforhold, har udvalget i dette arbejde haft den målsætning, at ordningen for sygeorlov i Folketinget i højere grad afspejler de rammer og vilkår, der gælder på arbejdsmarkedet, f.eks. ved at der som det helt klare udgangspunkt stilles krav om dokumentation for sygdom.

Udvalget for Forretningsordenen har på denne baggrund opstillet nye retningslinjer i denne beretning, som fremover bør følges ved folketingsmedlemmers sygeorlov.

2. Gældende regler

Folketingets forretningsorden giver mulighed for, at folketingsmedlemmer under forskellige omstændigheder kan meddeles orlov, bl.a. hvis et medlem over for formanden erklærer, at vedkommende på grund af sygdom ikke vil kunne deltage i Folketingets møder i mindst 7 dage. Folketingets beslutning om meddelelse af orlov tages efter mundtlig indstilling fra formanden og uden forudgående forhandling. Samtidig træffer Folketinget efter indstilling fra Udvalget til Valgs Prøvelses beslutning om, at medlem-

mets stedfortræder indtræder som midlertidigt medlem af Folketinget. Reglerne om orlov findes i forretningsordenens kapitel XV.

Et medlem, som er meddelt orlov, herunder på grund af sygdom, kan ikke deltage i det formelle parlamentariske arbejde, herunder deltage i møder i Folketingssalen, fremsætte lov- og beslutningsforslag, stille spørgsmål og forespørgsler og være medlem af Folketingets udvalg.

Efter reglerne i lov om valg til Folketinget bevares retten til vederlag som folketingsmedlem under orlov på grund af bl.a. sygdom, dog bevares retten til vederlag ikke under orlov af private årsager. Sideløbende hermed oppebærer stedfortræderen vederlag under sit virke som midlertidigt medlem.

Efter hidtidig praksis stilles der ikke krav om nogen dokumentation for sygdom som betingelse for meddelelse af sygeorlov. Medlemmets erklæring herom over for Folketingets formand – som typisk gives som en forholdsvis formløs meddelelse via Lovsekretariatet – er således i praksis en tilstrækkelig betingelse for, at sagen om meddelelse af orlov og indkaldelse af stedfortræderen som midlertidigt medlem sættes på dagsordenen for et møde i Folketinget.

3. Udvalgets overvejelser

Det ligger i sagens natur, at folketingsmedlemmer på samme måde som alle andre mennesker kan blive syge, med den konsekvens at de i kortere eller længere perioder ikke har mulighed for at varetage deres hverv. Samtidig er det vigtigt, at Folketinget, uanset at nogle af dets medlemmer måtte blive ramt af sygdom, udgør en effektiv folkerepræsentation, og at dets indre styrkeforhold afspejler vælgernes vilje som udtrykt ved det seneste folketingsvalg frem for at variere tilfældigt, som følge af at visse af dets medlemmer nødtvunget er fraværende.

Udvalget for Forretningsordenen finder det på den baggrund grundlæggende rimeligt og fornuftigt, at folketingsmedlemmer, som rammes af sygdom af en vis varighed, kan

meddeles orlov, således at der kan indkaldes en stedfortræder til at varetage det parlamentariske hverv. Henset til, at også personer på arbejdsmarkedet i almindelighed er sikret løn eller et andet forsørgelsesgrundlag under sygdom, finder udvalget det endvidere rimeligt, at folketingsmedlemmer under sygeorlov fortsat oppebærer vederlag.

I forlængelse af de nævnte drøftelser mellem Præsidiet og kredsen af gruppeformænd finder Udvalget for Forretningsordenen imidlertid, at der er grund til at tage den hidtidige praksis, hvorefter sygeorlov meddeles alene på grundlag af vedkommende medlems erklæring over for formanden, op til overvejelse.

Udvalget vurderer i den forbindelse, at det ikke er hensigtsmæssigt, hvis folketingsmedlemmer ses at være helt fri for dokumentationskrav m.v. i forbindelse med fravær med vederlag på grund af sygdom, mens borgerne i øvrigt i mange tilfælde omfattes af krav til dokumentation, opfølgning m.v., når de befinder sig i en lignende situation. Dette gælder efter udvalgets opfattelse, uanset at hvervet som folketingsmedlem beror på en tillidserklæring i form af et valg og således ikke generelt kan sidestilles med et ansættelsesforhold.

Samtidig er det efter udvalgets opfattelse ønskeligt, at sygeorlov forbeholdes tilfælde, hvor vedkommende medlem på grund af sygdom faktisk ikke kan varetage sit hverv. For dette taler et hensyn til ansvarlig brug af offentlige midler, idet Folketinget under et medlems sygeorlov udreder to vederlag for ét folketingsmandat. Tilsvarende taler efter udvalgets opfattelse hensynet til, at det medlem, der af vælgerne er overladt et folketingsmandat, også så vidt muligt bør være den, der faktisk varetager mandatet.

Udvalget noterer sig, at det er indgået i overvejelserne mellem Præsidiet og kredsen af gruppeformænd, hvorvidt ansvaret for at modtage og agere på dokumentation for sygdom i forbindelse med orlovsansøgninger primært bør påhvile Folketingets Administration, som handler på vegne af Folketingets formand, eller folketingsgrupperne. Udvalget bemærker i den forbindelse, at der – naturligvis med respekt for det enkelte folketingsmedlems frie stilling i henhold til grundloven – allerede tilkommer folketingsgrupperne en væsentlig praktisk rolle med at tilrettelægge og fordele det parlamentariske arbejde blandt gruppens medlemmer. Hertil kommer, at det efter udvalgets opfattelse kan antyde en lidt for vidtgående lighed med et ansættelsesforhold, hvis Folketingets Administration, der handler på formandens vegne, sættes i en kontrollerende rolle over for det enkelte folketingsmedlem i forbindelse med orlovsansøgninger. Ydermere bør det erindres, at det i høj grad er i folketingsgruppernes interesse, at der kan meddeles sygeorlov og indkaldes en stedfortræder, idet det sygdomsramte medlem ellers blot vil kunne fortsætte som medlem uden orlov, men på grund af sygdommen uden at varetage noget faktisk parlamentarisk arbejde. Udvalget finder det således mest nærliggende, at det er folketingsgrupperne, som varetager den nævnte opgave.

Af de anførte grunde finder udvalget, at de nedenfor anførte retningslinjer fremover bør følges ved anmodning om og meddelelse af sygeorlov.

4. Ny praksis

Et folketingsmedlem, som ønsker sygeorlov, skal – som det følger af forretningsordenens gældende regler – afgive en erklæring herom over for Folketingets formand. Dette forudsættes at kunne ske på den samme forholdsvis formløse måde via Lovsekretariatet som hidtil, dvs. typisk pr. e-mail fra medlemmet eller gruppeformanden for medlemmets folketingsgruppe.

Medlemmet skal indhente dokumentation for sygdommen i form af en lægeerklæring eller andet, f.eks. en indkaldelse til operation el.lign. Dokumentationen forevises hurtigst muligt for medlemmets gruppeformand.

I tilfælde, hvor gruppeformanden har grund til at anse det for helt åbenlyst, at vedkommende medlem er syg og ikke kan varetage det parlamentariske arbejde, kan gruppeformanden unnlade at forlange dokumentation forevist. Der henses til tilfælde, hvor sygdom så indlysende foreligger, at det vil forekomme meningsløst eller ligefrem stødende at udbede sig dokumentation.

Gruppeformanden orienterer skriftligt Folketingets formand via Lovsekretariatet om, at det er godtgjort, at sygdom foreligger, jf. ovenstående. Dokumentation skal dog ikke forevises for eller fremsendes til Lovsekretariatet, og sygdommens art eller forventede varighed skal ikke oplyses. Orlovsansøgningen behandles herefter som efter nuværende praksis, det vil sige, at sagen sættes på dagsordenen for et møde i Folketinget med henblik på meddelelse af orlov og indkaldelse af stedfortræder, og der indhentes indstilling fra Udvalget til Valgs Prøvelse om spørgsmålet om godkendelse af stedfortræderen. Formanden orienterer som led i sin indstilling om meddelelse af orlov om, at det over for formanden er oplyst, at det er godtgjort, at sygdom foreligger. Det forudsættes, at orlov – som efter hidtidig praksis – som hovedregel meddeles uden tidsbegrænsning.

Sendes selve orlovsansøgningen fra gruppeformanden efter aftale med medlemmet, vil det naturligvis være nærliggende, at oplysningen om, at det er godtgjort, at sygdom foreligger, allerede gives ved samme lejlighed.

Er det ikke godtgjort, at sygdom foreligger, meddeler gruppeformanden Folketingets formand dette via Lovsekretariatet. Orlovsansøgningen behandles herefter ikke videre, og vedkommende medlem orienteres herom. Medlemmet vil herefter have mulighed for at søge såkaldt privat orlov, hvis det ønskes, dvs. orlov uden vederlag.

For så vidt angår medlemmer af Folketinget, der ikke er medlemmer af en folketingsgruppe, eller som er medlemmer af en »enkeltmandsgruppe«, finder udvalget, at den ovennævnte procedure ikke skal finde anvendelse. Det indebærer, at en erklæring fra medlemmet til formanden om, at den pågældende er syg, i sig selv vil kunne danne grundlag for meddelelse af orlov.

Eventuelle udgifter til indhentning af dokumentation for sygdom forudsættes afholdt af vedkommende medlem selv eller af folketingsgruppen efter nærmere aftale i gruppen.

Dansk Folkepartis medlemmer af udvalget ønsker i tilknytning til ovenstående at bemærke, at Dansk Folkeparti havde fundet det mere hensigtsmæssigt, hvis opgaven med at modtage og vurdere dokumentation for sygdom var kom-

met til at påhvile Folketingets Administration frem for gruppeformændene.

5. Politiske aktiviteter under sygeorlov

Udvalget for Forretningsordenen noterer sig, at der i forbindelse med drøftelserne mellem Præsidiumet og kredsen af gruppeformænd tillige har været rejst spørgsmål om rammerne for folketingsmedlemmernes politiske aktiviteter under sygeorlov.

I den forbindelse ønsker udvalget at gøre opmærksom på, at Folketinget på ethvert givet tidspunkt består af højst 179 medlemmer. Dette indebærer bl.a., at det grundlæggende ikke er muligt at »dele« et folketingsmandat, f.eks. som alternativ til at søge orlov eller i forbindelse med tilbagevenden efter orlov – man må nødvendigvis enten være helt på orlov eller slet ikke.

Samtidig er det efter udvalgets opfattelse af væsentlig betydning, at ordningen for folketingsmedlemmernes sygeorlov anvendes på en måde, der – også i offentligheden – viser, at sygeorlov alene meddeles i tilfælde, hvor vedkommende medlem på grund af sygdom faktisk ikke kan varetage sit hverv.

Disse forhold bør efter Udvalget for Forretningsordenens opfattelse føre til, at medlemmer, som er meddelt orlov på grund af netop sygdom, udviser en betydelig tilbageholdenhed med at deltage i politiske begivenheder uden for det formelle folketingsarbejde. Som eksempler kan nævnes deltagelse i politiske tv-programmer, interview, paneldebatter

osv. Udvalget opfordrer til, at de rimelige rammer for sådanne aktiviteter under orlov drøftes i folketingsgrupperne, og at det herunder overvejes, om ikke også disse aktiviteter hensigtsmæssigt kan overlades til vedkommende medlemmers stedfortrædere eller andre.

6. Tilbagevenden fra sygeorlov

Efter en sygdomsperiode vil det ofte være ønskeligt at søge at vende tilbage til sin beskæftigelse i en gradvis proces, f.eks. med nedsat arbejdstid i en periode. Det gælder for folketingsmedlemmer i forbindelse med tilbagevenden fra sygeorlov såvel som for andre i samfundet.

Til forskel fra personer i ansættelsesforhold i almindelighed har folketingsmedlemmer naturligvis ingen fast arbejdstid. Der er således formelt meget vide rammer for, at det parlamentariske arbejde kan tilrettelægges på en måde, som tilgodeser, at et medlem, som er vendt tilbage fra sygeorlov, i en periode kan have behov for en reduceret arbejdsintensitet. Udvalget for Forretningsordenen opfordrer til, at folketingsgrupperne gør brug af de muligheder, når situationen opstår.

P.u.v.

Henrik Dam Kristensen
formand